

Случај Миладина Ковачевића читаоцима „Политике” добро је познат. Ковачевић, који је играо кошарку у САД, ухапшен је 4. маја после туче у дискотеци. Његова жртва, Брајан Штајнхауер, уштиную је девојку Ковачевићевог друга. Овај се побунио, а Штајнхауер га је главом ударио у лице. Ковачевић се умешао и претукао Штајнхауера. Ковачевић је касније пуштен из притвора, уз кауцију, али је побегао у Србију са исправама које му је незаконито издао српски конзул у Њујорку.

Невоља за Ковачевића била је у томе што је Штајнхауер из богате породице, која има везе „на највишем месту”. Породични пријатељ Штајнхауерових био је сенатор Чарлс Шумер. Он се ангажовао да са судбином повређеног Брајана упозна најмоћније људе САД. Са Хилари Клинтон повео је акцију да се од Србије затражи изручење Ковачевића, уз претњу да ће јој бити ускраћена финансијска помоћ. За акцију је придобио и Кондолизу Рајс. „Она је смирена жена, али се стварно наљутила због онога што се десило”, изјавио је Шумер после разговора са њом. Амерички амбасадор у Београду одмах је затражио сусрет са највишим званичницима Министарства спољних послова Србије. Он је изјавио да је случај Ковачевић сада постао „приоритет за владу САД”.

Ковачевић, међутим, није могао бити изручен, јер то забрањује наш Законик о кривичном поступку(изузетак су лица оптужена пред Хашким трибуналом). Моћни амерички лоби, међутим, почео је притисак на српске власти да „убеде” Ковачевића да се „добровољно” преда САД. Део тог притиска био је захтев Хилари Клинтон да спонзори престану да финансирају Кошаркашки савез Србије. И заиста, „Хемофарм”, који је један од главних покровитеља КСС, одмах је објавио да ће се „док се ова искомпликована ситуација не разреши, уздржати од даљих спонзорских активности у овој области”. Представници америчке амбасаде и Министарства спољних послова Србије састали су са породицом Ковачевић „ради разјашњавања недоумице о судским процесима у САД и последицама по Миладина Ковачевића после бекства из САД”. Ковачевић, међутим, и поред свих „разјашњења” није желео да се врати у САД. У понедељак је приведен истражном судији у Београду, који му је одредио притвор од месец дана.

Оно што је мени, као политичком аналитичару, у овом случају занимљиво није његова правна страна. Да ли је и колико Ковачевић крив, одлучиће српски суд (осим уколико Ковачевић заиста на крају „добровољно” не одлучи да се преда америчком суду). Оно што је, међутим, овде занимљиво јесте начин на који амерички лоби у Србији обликује овдашње јавно мњење. Телевизија Б 92 је вест о притварању Ковачевића емитовала као ударну. Да јавност Србије случајно не би имала симпатија за Ковачевића, Б 92 је објавио ексклузивне фотографије до којих је дошао неидентификованим каналима. Оне приказују повређеног Штајнхауера како лежи у болничкој постељи. „На фотографијама”, каже се у вести, „до којих је дошао Б 92, види се како је Штајнхауер изгледао након туче у бару”. И заиста, на овим сликама Штајнхауер лежи крваве главе и склопљених очију, док му из уста и носа излазе разне медицинске цевчице. Осећај гнушања и сажаљења док се гледају ове фотографије просто је неминован. Штајнхауер заиста изгледа жалосно – као што и на одабраним фотографијама Ковачевић изгледа насилно и застрашујуће. И наравно да је већина коментара на сајту Б 92 била: „Изручите силецију!”.

Јуче су неке дневне новине (па и „Политика“) такође објавиле фотографију Штајнхауера. Међутим, спремност Б92 да се прикаже слика жртве нешто је потпуно ново за ову телевизијску кућу. Ма колико да сам се напрезао, не сећам се да сам икада на тој телевизији видео фотографију, рецимо, Пантелије Дакића (13) или Ивана Јововића (19), пошто су их албански терористи 2003. устрелили док су се купали у Бистрици. Не сећам се ни слике бар једног од оних 14 несрећних жетелаца (међу којима је био и један дечак), убијених на пољу у Старом Гацком, код Липљана. Не сећам се ни да су приказивани снимци из болнице у којој су лежале 43 тешко повређене жртве бомбашког напада на аутобус „Ниш експреса“, који је 2001. возио Србе за Грачаницу (о сликама оних десеторо погинулих у том нападу нећу трошити ни речи).

Приказивање тих слика вероватно би било оцењено као „национализам“, „сензационализам“, „подгревање реваншизма“ или бар као „неукус“. Али, приказивање фотографије једног Штајнхауера то никако не може бити. У његовом случају и те како је код публике пожељно пробудити осећања као што су сажаљење, емпатија, гнушање, па чак и бес према нападачу. Јер, за неке медије, чак и када лежимо у болничком кревету, ми нисмо исти. Неко је богат, а неко сиромашан, неко има пријатеље међу америчким сенаторима, а неко је остао и без најближих, неко је Американац из Њујорка, а неко Србин из Гораждевца...

Хашки трибунал нам је већ показао како се насилници могу различито третирати. Неки медији нам већ дуже време показују како ни жртве нису исте. Поново нас, на случају Штајнхауер–Ковачевић, уче тој лекцији. Овде је вероватно исувише људи који такву подуку презиру. А можда нам је баш зато толико учестало и са толико упорности понављају?

[објављено: 30/10/2008]